

LIETUVOS RESPUBLIKOS LYGIŲ GALIMYBIŲ KONTROLIERIUS

SPRENDIMAS

DĖL GALIMOS DISKRIMINACIJOS NEGALIOS PAGRINDU UAB „LTG LINK“ TEIKIANT PASLAUGAS TYRIMO

2026 m. kovo 30 d. Nr. (25)SN-367)SP-22
Vilnius

Lietuvos Respublikos lygių galimybių kontrolieriaus tarnyboje (toliau – ir Tarnyba) 2025 m. lapkričio 6 d. buvo gautas pareiškėjos (duomenys neskelbtini) (toliau – Pareiškėja) skundas dėl galimos diskriminacijos negalios pagrindu UAB „LTG Link“ teikiant paslaugas.

Pareiškėja skunde rašė: „Prieš šventes planavau keliauti traukiniu iš Naujosios Vilnios geležinkelio stoties į Pabradę, kad aplankyčiau savo sugyventinio kapą. Tačiau susidūriau su rimta problema, kadangi traukinio įlaipinimo laiptai yra labai aukšti. Dėl garbingo amžiaus, kojų sveikatos problemų ir 50 procentų nustatyto neįgalumo nesugebėjau įlipti į traukinį be pagalbos, todėl negalėjau įgyvendinti savo kelionės“ (čia ir kitur citatų kalba netaisyta). Pareiškėja nurodė: „tokia situacija pažeidžia mano, kaip riboto judumo asmens, teises į lygias galimybes naudotis viešuoju transportu. Liūdna, kad net ir norėdama keliauti tvariau, negaliu pasinaudoti šia viešojo transporto paslauga dėl infrastruktūros nepritaikymo vyresnio amžiaus ir neįgaliems žmonėms“. Skunde nurodyta įvykio data – 2025 m. spalio 21 d.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo 30 straipsnio 1 ir 2 dalimis, Lietuvos Respublikos lygių galimybių kontrolierė 2025 m. lapkričio 19 d. raštu Nr. (25)SN-367)S-745 (toliau – Raštas) kreipėsi į UAB „LTG Link“ (toliau – ir Bendrovė) bei paprašė motyvuotai paaiškinti ir atsakyti: ar galite patvirtinti šiame rašte nurodytas aplinkybes; ar skunde minėtu maršrutu vykstančiuose traukiniuose (Naujoji Vilnia–Pabradė) įlaipinimo laiptai yra sumontuoti aukštai nuo žemės (prašome nurodyti matmenis); koks yra nurodytu maršrutu vykstančių traukinių įlipimo laiptų pakopų aukštis; ar nurodytu maršrutu vykstantys traukiniai yra pritaikyti asmenims su judėjimo negalia, kad jie galėtų savarankiškai ir saugiai jais naudotis, įlipti ir išlipti; ar nurodytu maršrutu vykstantys traukiniai atitinka pritaikymo asmenims su negalia standartus (jeigu taip – kokias konkrečių

teisės aktų normas atitinka); ar esate gavę asmenų kreipimūsi (skundų), susijusių su prieinamumu (jei taip – kokie šių kreipimūsi (skundų) nagrinėjimo rezultatai); ar nurodytu maršrutu vykstančiuose traukiniuose būtų įmanoma įrengti įlipimo laiptus, kurie būtų pritvirtinti žemiau už esamus, atsižvelgiant į Pareiškėjos turimą negalią.

Taip pat prašyta pateikti ir kitą svarbią informaciją, susijusią su atliekamu tyrimu.

Lygių galimybių kontrolierė

n u s t a t ė :

2026 m. sausio 9 d. Tarnyboje gautas UAB „LTG Link“ atsakymas. Bendrovė atsakyme nurodo: „Maršrutu Vilnius–Turmantas, atkarpoje Naujoji Vilnia–Pabradė, dažniausiai kursuoja DR-1AMv tipo dyzeliniai traukiniai, kuriuose įlipimas vyksta naudojant vidinius laiptus. Didžiosios dalies šio tipo traukinių pirmojo įlipimo laiptelio aukštis nuo perono plokštumos yra apie 380 mm, neviršijant Komisijos reglamente (ES) Nr. 1300/2014 nustatyto maksimalaus 400 mm aukščio. Esant galimybei, šiame maršrute taip pat eksploatuojami naujesnio tipo dyzeliniai traukiniai, kuriuose pirmojo laiptelio aukštis nuo perono yra apie 180 mm.

DR-1AMv tipo dyzelių traukinių įlipimo laiptų pakopų aukštis yra apie 210 mm, neviršijant Komisijos reglamente (ES) Nr. 1300/2014 nustatyto maksimalaus 230 mm aukščio.“

Bendrovė pripažino, kad ne visi minėtu maršrutu vykstantys traukiniai yra pritaikyti asmenims su judėjimo negalia, bei nurodė, kad „šiuo metu dėl riboto riedmenų kiekio pritaikytas traukinys judėjimo negalią turintiems asmenims kursuoja kiekvienos savaitės ketvirtadienį“. Planuojama, kad atvykę nauji traukiniai (dalis traukinių jau yra testuojami Lietuvoje) išplės traukinių parko galimybes ir nuo 2027 m. bus užtikrintas nepertraukiamas paslaugos prieinamumas visomis savaitės dienomis.

Bendrovės atsakyme pažymėta: „2014 m. lapkričio 18 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 1300/2014 dėl Sąjungos geležinkelių sistemos prieinamumo neįgaliesiems ir riboto judumo asmenims techninių sąveikos specifikacijų (toliau – TSS), taikomas tik visiems naujiems riedmenims ir esamiems riedmenims, jeigu jie atnaujinami arba patobulinami (TSS 2 straipsnio 3, 5 dalys nustato). TSS netaikomos esamiems riedmenims, kurie jau buvo pradėti eksploatuoti (TSS 2 straipsnio 4 dalis). Bendras TSS tikslas esamos infrastruktūros ir esamų riedmenų atžvilgiu – „siekti atitikties šiai TSS nustatant ir palaipsniui šalinant esamas prieinamumo kliūtis“ (TSS 7.2.1. punktas). Siekdamas palaipsniui pašalinti visas nustatytas prieinamumo kliūtis, valstybės narės priima nacionalinius

įgyvendinimo planus (TSS 8 straipsnio 1 dalis). Nacionaliniuose įgyvendinimo planuose pateikiama strategija, pagal kurią nustatomi kriterijai ir prioritetai, kuriais vadovaujantis renkamosi, kurios stotys ir riedmenų vienetai turi būti atnaujinami arba tobulinami (TSS 8 straipsnio 4 dalis).

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2017 m. gruodžio 18 d. įsakymu Nr. 3-622 buvo patvirtintas Europos Sąjungos geležinkelių sistemos prieinamumo neįgaliesiems ir riboto judumo asmenims techninio sąveikumo specifikacijos įgyvendinimo planas, kuris Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2024 m. vasario 14 d. įsakymu Nr. 3-55 buvo atnaujintas – patvirtintas Geležinkelių sistemos Lietuvoje prieinamumo asmenims su negalia ir riboto judumo asmenims gerinimo 2024–2033 m. priemonių planas (toliau – Nacionalinis įgyvendinimo planas).

Įvertinus TSS ir Nacionalinį įgyvendinimo planą, darytina išvada, jog nėra reikalavimo, kad šiai dienai visi esami riedmenys turi būti pilnai pritaikyti – prieinamumo kliūtys turi būti laipsniškai šalinamos siekiant visiško pritaikymo laikantis Nacionalinio įgyvendinimo plano.“

Papildomai Bendrovė pažymėjo: „Trūkstamas geležinkelių sistemos prieinamumas keleiviams su negalia yra kompensuojamas teikiant jiems pagalbą (Nacionalinio įgyvendinimo plano II skyriaus trečias skirsnis). Pagalba teikiama pagal Prieigos taisykles, parengtas vadovaujantis 2021 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2021/782 dėl geležinkelių keleivių teisių ir pareigų (toliau – Reglamentas (ES) 2021/782) 21 straipsnio 1 dalimi, bei pagal Reglamento (ES) 2021/782 23, 24 straipsniuose nustatytas sąlygas. Pagalba turi būti teikiama ne vėliau kaip prieš 24 valandas iki traukinio išvykimo gavus informaciją apie pagalbos poreikį (Reglamentas (ES) 2021/782 24 straipsnio a punktas, Nacionalinio įgyvendinimo plano 17 punktas, Prieigos taisyklių nuostatos). Informavimo apie pagalbos (asistavimo paslaugos) poreikį tvarka numatyta Prieigos taisyklėse.

Asmenį su individualiais poreikiais, ne vėliau kaip prieš 24 valandas iki traukinio išvykimo informavusį apie pagalbos geležinkelio stotyje poreikį, keleivių vežimo geležinkelių transportu paslaugas teikiančios geležinkelio įmonės (vežėjo) darbuotojai pasitinka geležinkelio stoties vietoje, kurioje įrengtas pagalbos iškvietimo mygtukas, suteikia visą reikalingą su kelione susijusią informaciją, palydi jį iki bilietų pardavimo kasų, padeda įsigyti bilietą, palydi iki traukinio išvykimo vietos ir padeda įlipti į traukinį (Nacionalinio įgyvendinimo plano 17 punktas, Prieigos taisyklių 4 dalis). Stotyse ir stotelėse, kuriose nėra vežėjo personalo, pagalbą traukinyje, išlipant ir įlipant į traukinį teikia kelionių palydovas (Prieigos taisyklių nuostatos).

Praktikoje, tais atvejais, kai riedmuo yra nepritaikytas asmenims su judėjimo negalia, LTG Link, gavusi išankstinę informaciją dėl pagalbos (asistavimo paslaugos) suteikimo keliaujančiam asmeniui su individualiais poreikiais, vertina galimybę pakeisti maršrute numatytą riedmenį į judėjimo negaliai pritaikytą arba pasiūlyti alternatyvų sprendimą, atsižvelgiant į konkretų atvejį (pvz. tam tikrais individualiais atvejais su lydinčio asmens, ar palydovo pagalba, keleivis galėtų vykti ir nepritaikytu traukiniu, tačiau teikiant pagalbą įlipant, išlipant, kelionės metu). Tokiu būdu siekiama suteikti keleiviui su individualiais poreikiais kuo platesnį paslaugų prieinamumą, laikantis aukščiau minėtų teisės aktų nuostatų. Jeigu pritaikytas riedmuo ar alternatyvus sprendimas nėra galimas, keleivis apie tai yra informuojamas iš anksto, jam siūloma alternatyvi transporto galimybė – reisai kitu laiku, kuriuose važiuoja judėjimo negaliai pritaikyti riedmenys, jeigu yra tokia galimybė.

Pagalba asmenims su negalia teikiama pagal LTG Link Prieigos taisykles, kuriose nustatyta, kad visos asistavimo paslaugos, įskaitant individualių poreikių turinčių žmonių įlaipinimą į traukinį ar išlaipinimą iš traukinio, pasitikimą prie stoties (iš anksto sutartoje vietoje), palydėjimo iki bilietų pardavimo ar traukinio išvykimo vietos, bilietų rezervacijos ar jų įsigijimo paslaugas, teikiamos nemokamai pagal keleivio pateiktą pranešimą Prieigos taisyklėse nurodytais būdais.“

Bendrovė nurodė: „LTG Link yra gavusi keleivių kreipimūsi, susijusių su viešojo geležinkelių transporto prieinamumu. Kreipimaisi nagrinėjami teisės aktų nustatyta tvarka, keleiviams pateikiami paaiškinimai dėl techninių galimybių, pagalbos priemonių ir galiojančios keleivių aptarnavimo tvarkos.

Papildomų ar žemesnių įlipimo laiptų įrengimas esamuose traukiniuose būtų galimas tik atlikus esminius traukinio konstrukcijos pakeitimus, ir tokie pakeitimai atitinkamai reikalautų ženklių investicijų ir pakartotinio transporto priemonės sertifikavimo. Dėl šių priežasčių, pasirinktas sprendimas traukinių parką atnaujinti naujomis transporto priemonėmis, kurių eksploatacijos pradžia planuojama 2026 m. antroje pusėje. Pažymime, kad LTG Link paslaugų prieinamumą visiems keleiviams, įskaitant asmenis su individualiais poreikiais, laiko prioritetine veiklos sritimi ir nuosekliai siekia užtikrinti kuo didesnę paslaugų prieinamumą, atsižvelgdama į prieinamumo principus, technologines galimybes ir finansinius bei infrastruktūrinius išteklius. Šiuo metu daugiau nei 70 % visų keleivių yra pervežami judėjimo negaliai pritaikytais traukiniais, o iki 2027 metų siekiama, kad visi keleiviai būtų aptarnaujami tik tokiais riedmenimis.

Apibendrinant pažymėtina, kad šiuo metu LTG Link traukiniai yra eksploatuojami laikantis galiojančių techninių ir higienos reikalavimų, o keleivių komforto ir paslaugų kokybės gerinimui nuolat taikomos tiek kasdienės priežiūros, tiek ilgalaikės modernizavimo ir atnaujinimo priemonės.“

Lygių galimybių kontrolierė

k o n s t a t u o j a :

Tyrimo metu buvo vertinama, ar UAB „LTG Link“, teikdama viešojo transporto paslaugas, nepažeidė Lygių galimybių įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostatų.

Lygių galimybių įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 1 punkte nustatyta, kad, įgyvendindamas lygias galimybes, prekių pardavėjas, gamintojas ar paslaugų teikėjas, nepaisydamas lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos, privalo visiems vartotojams sudaryti vienodas sąlygas gauti tokius pačius gaminius, prekes ir paslaugas, įskaitant aprūpinimą būstu, ir taikyti vienodas apmokėjimo sąlygas ir garantijas už tokius pačius ir vienodos vertės gaminius, prekes ir paslaugas.

Jungtinių Tautų asmenų su negalia teisių konvencijos¹ (toliau – Konvencija) 5 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta, jog valstybės, šios Konvencijos šalys, pripažįsta, kad prieš įstatymą visi asmenys lygūs ir lygūs pagal įstatymą, taip pat turi teisę į lygiavertę įstatymo apsaugą ir teisę vienodai naudotis įstatymo teikiamomis galimybėmis be jokio diskriminavimo. Valstybės, šios Konvencijos šalys, draudžia bet kokį diskriminavimą dėl negalios ir garantuoja asmenims su negalia vienodą ir veiksmingą teisinę apsaugą nuo diskriminavimo dėl bet kokios priežasties (Konvencijos 5 straipsnio 2 dalis). Konvencijos 9 straipsnyje „Prieinamumas“ įtvirtinta pareiga valstybėms, šios Konvencijos šalims, siekti, kad asmenys su negalia galėtų gyventi savarankiškai ir visapusiškai dalyvauti visose gyvenimo srityse, imtis atitinkamų priemonių, užtikrinant asmenims su negalia lygiai su kitais asmenimis fizinės aplinkos, transporto, informacijos ir ryšių, įskaitant informacijos ir ryšių technologijų bei sistemų, taip pat kitų visuomenei prieinamų objektų ar teikiamų paslaugų prieinamumą tiek miesto, tiek kaimo

¹ 2024 m. rugsėjo 27 d. autentiškas vertimas (Vyriausybės kanceliarijos posėdžių skyrius), <https://socmin.lrv.lt/public/canonical/1724900267/3014/JT+asmen%C5%B3+su+negalia+teisi%C5%B3+konvencija.LT.2024.08.27.pdf>

vietovėse. Šios priemonės, kurios apima prieinamumo kliūčių ir trukdžių nustatymą ir pašalinimą, *inter alia* taikomos ir transporto priemonėms.

Jungtinių Tautų asmenų su negalia teisių komitetas 2014 m. gegužės 22 d. Konvencijos 9 straipsnio „Prieinamumas“ Bendrojoje pastaboje Nr. 2 (toliau – Pastaba) nurodė, jog prieinamumas yra asmenų su negalia gyvenimo savarankiškai ir visapusiško bei lygiateisio dalyvavimo visuomenės gyvenime prielaida. Be fizinės aplinkos, transporto, informacijos ir ryšių, įskaitant informacijos ir ryšių technologijų bei sistemų, taip pat kitų visuomenei prieinamų objektų ar teikiamų paslaugų prieinamumo asmenys su negalia neturės lygių galimybių dalyvauti visuomenės gyvenime (Pastabos 1 straipsnis). Svarbu, kad prieinamumo klausimas būtų sprendžiamas visais aspektais, apimant fizinę aplinką, transportą, informaciją ir ryšius, taip pat paslaugas. Subjektų, valdančių pastatus, transporto infrastruktūrą, transporto priemones, informaciją ir ryšius, taip pat paslaugas, juridinio asmens statusas ir viešasis ar privatus pobūdis nebeakcentuojami. Visuomenei tiekiamos prekės, produktai ir teikiamos paslaugos turi būti prieinami visiems, neatsižvelgiant į tai, ar juos / jas valdo ir (arba) tiekia / teikia valstybės institucija, ar privati įmonė. Asmenys su negalia turėtų turėti vienodas galimybes naudotis visomis visuomenei tiekiamomis prekėmis, produktais ir teikiamomis paslaugomis taip, kad būtų užtikrintos veiksmingos bei vienodos galimybės ir gerbiamas jų orumas. Toks požiūris kyla iš draudimo diskriminuoti; prieinamumo galimybių neužtikrinimas turėtų būti laikomas diskriminacija, nesvarbu, ar kaltininkas yra viešasis, ar privatus subjektas. Prieinamumas turėtų būti užtikrintas visiems asmenims su negalia, nepaisant negalios pobūdžio, neišskiriant jų jokiais pagrindais – rasės, odos spalvos, lyties, kalbos, religijos, politinių ar kitų įsitikinimų, nacionalinės ar socialinės kilmės, turto, gimimo ar kitokios padėties, teisinės ar socialinės padėties, ar amžiaus. Sprendžiant prieinamumo klausimą reikėtų ypač atsižvelgti į asmenų su negalia lyties ir amžiaus aspektus (Pastabos 13 straipsnis).

Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintas pamatinis asmenų lygybės principas. Konstitucijos 29 straipsnyje skelbiama, jog įstatymui, teismui ir kitoms valstybės institucijoms ar pareigūnams visi asmenys lygūs; žmogaus teisių negalima varžyti ir teikti jam privilegijų dėl lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų. Asmenų lygybės principas iš esmės reiškia diskriminacijos draudimą, o diskriminacija dažniausiai suprantama kaip žmogaus teisių varžymas ar tam tikrų privilegijų teikimas, atsižvelgiant į lyties, rasės, tautybės, kalbos,

kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų požymius (be kitų, Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1998 m. lapkričio 11 d., 2019 m. sausio 11 d., 2023 m. spalio 4 d. nutarimai).

Lygių galimybių įstatymo 1 straipsnyje nustatyta, jog šio įstatymo paskirtis – užtikrinti, kad būtų įgyvendintos Konstitucijos 29 straipsnio nuostatos, įtvirtinančios asmenų lygybę ir draudimą varžyti žmogaus teises ir teikti jam privilegijas lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu. Konstitucijoje įtvirtintos asmenų lygybę reglamentuojančios pagrindinės nuostatos yra perkeltos į Lygių galimybių įstatymą, kuris draudžia diskriminaciją šio įstatymo taikymo srityje ne tik dėl konstitucinių nediskriminavimo pagrindų, bet ir dėl kitų žmogaus tapatybės požymių ar priskiriamų savybių, kurios yra įtvirtintos Lygių galimybių įstatyme. Taip pat šiuo įstatymu siekiama, kad būtų įgyvendintos ir Europos Sąjungos teisės aktu, nurodytų šio įstatymo priede, kitų tarptautinių sutarčių nuostatos.

Pagal Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 1 dalį, diskriminacija – tiesioginė ar netiesioginė diskriminacija, priekabiavimas, nurodymas diskriminuoti dėl lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos. Tiesioginė diskriminacija Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 9 dalyje apibrėžiama kaip elgesys su asmeniu, kai dėl pirmiau išvardintų pagrindų asmeniui taikomos mažiau palankios sąlygos, negu panašiomis aplinkybėmis yra, buvo ar būtų taikomos kitam asmeniui.

Pagal Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 5 dalį, netiesioginė diskriminacija – veikimas ar neveikimas, teisės norma ar vertinimo kriterijus, akivaizdžiai neutrali sąlyga ar praktika, kurie formaliai yra vienodi, bet juos įgyvendinant ar pritaikant atsiranda ar gali atsirasti faktinis naudojimosi teisėmis apribojimas arba privilegijų, pirmenybės ar pranašumo teikimas lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu, nebent šį veikimą ar neveikimą, teisės normą ar vertinimo kriterijų, sąlygą ar praktiką pateisina teisėtas tikslas, o šio tikslo siekiama tinkamomis ir būtinomis priemonėmis. Sąlygų nesudarymas negalią turintiems asmenims gauti paslaugas galėtų būti laikomas netiesiogine diskriminacija negalios pagrindu.

Pagal Lygių galimybių įstatyme įtvirtintą diskriminacijos sąvoką, tiriant diskriminacijos fakto buvimą ar nebuvimą, siekiama nustatyti, ar tam tikras elgesys, teisės norma, praktika galėtų tam tikrą asmenį dėl tam tikro asmens tapatybės požymio (aptariamam atveju – dėl negalios) priversti atsidurti mažiau palankioje padėtyje nei kitas asmuo, neturintis šio požymio.

Jau pirmiau minėtoje Konvencijoje įtvirtintas reikalavimas užtikrinti fizinės aplinkos prieinamumą asmenims su negalia įtvirtintas ir Lietuvos Respublikos asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatyme, kurio 5 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad asmuo su negalia turi teisę į prieinamą aplinką visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje.

Tyrimas dėl prieinamumo asmenims su judėjimo negalia pradėtas gavus Pareiškėjos skundą dėl galimos diskriminacijos negalios pagrindu UAB „LTG Link“ teikiant paslaugas. Pareiškėja, kuri patiria judėjimo negalią, skunde nurodė, kad 2025 m. spalio 21 d. dėl per aukštų traukinio įlaipinimo laiptų ji neįlipo į traukinį ir negalėjo keliauti iš Naujosios Vilnios geležinkelio stoties į Pabradę.

Pažymėtina, kad šiame tyrime nėra vertinamas apskritai visų Lietuvoje eksploatuojamų traukinių prieinamumas asmenims su negalia.

2014 m. lapkričio 18 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 1300/2014 „Dėl Sąjungos geležinkelių sistemos prieinamumo neįgaliesiems ir riboto judumo asmenims techninių sąveikos specifikacijų“ (toliau – Komisijos reglamentas (ES) Nr. 1300/2014) nustatoma Europos Sąjungos geležinkelių sistemos prieinamumo asmenims su negalia ir riboto judumo asmenims techninė sąveikos specifikacija (toliau – TSS). Bendras Komisijos reglamento (ES) Nr. 1300/2014 tikslas esamos infrastruktūros ir esamų riedmenų atžvilgiu – siekti atitikties nustatant ir palaipsniui šalinant esamas prieinamumo kliūtis. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 1300/2014 taikomas nuo 2015 m. sausio 1 d. Minėtas teisės aktas taikomas tik visiems naujiems riedmenims ir esamiems riedmenims, jeigu jie atnaujinami arba patobulinami (2 straipsnio 3, 5 dalys) ir netaikomas esamiems riedmenims, kurie jau buvo pradėti eksploatuoti (2 straipsnio 4 dalis).

Siekdamos palaipsniui pašalinti visas nustatytas prieinamumo kliūtis, valstybės narės priima nacionalinius įgyvendinimo planus (8 straipsnio 1 dalis).

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2017 m. gruodžio 18 d. įsakymu Nr. 3-622 buvo patvirtintas Europos Sąjungos geležinkelių sistemos prieinamumo neįgaliesiems ir riboto judumo asmenims techninio sąveikumo specifikacijos įgyvendinimo planas, kuris Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2024 m. vasario 14 d. įsakymu „Dėl geležinkelių sistemos Lietuvoje prieinamumo asmenims su negalia ir riboto judumo asmenims gerinimo 2024–2033 m. priemonių plano patvirtinimo“ Nr. 3-55 buvo atnaujintas – patvirtintas Geležinkelių sistemos Lietuvoje prieinamumo asmenims su negalia ir riboto judumo asmenims gerinimo 2024–2033 m. priemonių planas (toliau – Nacionalinis įgyvendinimo planas).

Įvertinus minėtų teisės aktų nuostatas, pažymėtina, jog prieinamumo kliūtys turi būti laipsniškai šalinamos, siekiant visiško pritaikymo laikantis Nacionalinio įgyvendinimo plano.

Tyrimo metu iš UAB „LTG Link“ gauta informacija, kad maršruto Vilnius–Turmantas atkarpoje Naujoji Vilnia–Pabradė dažniausiai kursuoja DR-1AMv tipo dyzeliniai traukiniai, kuriuose įlipimas vyksta naudojant vidinius laiptus. Didžiosios dalies šio tipo traukinių pirmojo įlipimo laiptelio aukštis nuo perono plokštumos yra apie 380 mm, neviršijant Komisijos reglamente (ES) Nr. 1300/2014 nustatyto maksimalaus 400 mm aukščio. Esant galimybei, šiame maršrute taip pat eksploatuojami naujesnio tipo dyzeliniai traukiniai, kuriuose pirmojo laiptelio aukštis nuo perono yra apie 180 mm.

Atkreiptinas dėmesys, kad Komisijos reglamente (ES) Nr. 1300/2014 numatyta, jog vidiniai įlipimo iš išorės laipteliai turi būti ne aukštesni kaip 200 mm ir ne mažesnio kaip 240 mm gylio matuojant tarp laiptelių vertikalių kraštų. Kiekvieno laiptelio aukštį galima padidinti iki ne daugiau kaip 230 mm, jei aiškiai matyti, kad tai leis sumažinti reikalingų laiptelių skaičių vienu laipteliu (4.2.2.11.2. punktas „Įlipimo ir išlipimo laipteliai“). Tyrimo metu nustatyta, kad DR-1AMv tipo dyzelinių traukinių įlipimo laiptų pakopų aukštis yra apie 210 mm, neviršijant Komisijos reglamente (ES) Nr. 1300/2014 nustatyto maksimalaus 230 mm aukščio.

Tyrimo metu nustatyta, kad ne visi maršrutu vykstantys traukiniai yra pritaikyti asmenims su judėjimo negalia. Šiuo metu dėl riboto riedmenų kiekio pritaikytas traukinys judėjimo negalia turintiems asmenims kursuoja kiekvieną ketvirtadienį. UAB „LTG Link“ pateikė informaciją, kad planuojama, jog nauji traukiniai (šiuo metu dalis traukinių jau yra testuojami Lietuvoje) išplės traukinių parko galimybes ir nuo 2027 m. bus užtikrinamas nepertraukiamas paslaugos prieinamumas visomis savaitės dienomis.

Taip pat UAB „LTG Link“ informavo, kad papildomų ar žemesnių įlipimo laiptų įrengimas esamuose traukiniuose būtų galimas tik atlikus esminius traukinio konstrukcijos pakeitimus; tokie pakeitimai atitinkamai reikalautų didelių investicijų ir pakartotinio transporto priemonės sertifikavimo. Dėl šių priežasčių pasirinktas sprendimas traukinių parką atnaujinti naujomis transporto priemonėmis, kurias planuojama pradėti eksploatuoti 2026 m. antroje pusėje. Bendrovė pabrėžė, kad paslaugų prieinamumą visiems keleiviams, įskaitant asmenis su individualiais poreikiais, laiko prioritetine veiklos sritimi ir nuosekliai siekia užtikrinti kuo didesnę paslaugų prieinamumą, atsižvelgdama į prieinamumo principus, technologines galimybes ir finansinius bei infrastruktūrinius išteklius, siekiama, kad visi keleiviai būtų aptarnaujami tik judėjimo negaliai pritaikytais traukiniais.

Tyrimo metu UAB „LTG Link“ papildomai pažymėjo, jog trūkstamas geležinkelių sistemos prieinamumas keleiviams su negalia yra kompensuojamas teikiant pagalbą.

Nacionalinio įgyvendinimo plano 17 punkte nurodyta, kad asmenį su negalia ar riboto judumo asmenį, ne vėliau kaip prieš 24 valandas iki traukinio išvykimo informavusį apie pagalbos geležinkelio stotyje poreikį, keleivių vežimo geležinkelių transportu paslaugas teikiančios geležinkelio įmonės (vežėjo) darbuotojai pasitinka geležinkelio stoties vietoje, kurioje įrengtas pagalbos iškvietimo mygtukas, suteikia visą reikalingą su kelione susijusią informaciją, palydi jį iki bilietų pardavimo kasų, padeda įsigyti bilietą, palydi iki traukinio išvykimo vietos ir padeda įlipti į traukinį. Pažymėta, kad asmenims su negalia ir riboto judumo asmenims minėta pagalba teikiama nemokamai.

Pagalba asmenims su negalia teikiama pagal UAB „LTG Link“ Prieigos taisykles², kuriose nustatyta, kad visos asistavimo paslaugos, įskaitant individualių poreikių turinčių žmonių įlaipinimą į traukinį ar išlaipinimą iš traukinio, pasitikimą prie stoties (iš anksto sutartoje vietoje), palydėjimo iki bilietų pardavimo ar traukinio išvykimo vietos, bilietų rezervacijos ar jų įsigijimo paslaugas, teikiamos nemokamai pagal keleivio pateiktą pranešimą Prieigos taisyklėse nurodytais būdais.

UAB „LTG Link“ internetiniame puslapyje skelbia informaciją, kaip asmenims su negalia išsikviesti asistavimo paslaugas teikiančius darbuotojus: „Informavus klientų informacijos centrą tel. Nr. +37070055111 apie Asistavimo paslaugos stotyje poreikį ne vėliau kaip prieš 24 valandas iki vietinio keleivinio traukinio išvykimo bei ne vėliau kaip prieš 24 valandas iki tarptautinio keleivinio traukinio išvykimo, UAB „LTG Link“ darbuotojai pasitinka individualius poreikius turinčius keleivius stoties prieigose, palydi iki bilietų kasų, padeda įsigyti bilietą, suteikia dominančią informaciją ir pasinaudodami specialia įranga, padeda keleiviams su neįgaliųjų vežimėliais įlipti į traukinį ar išlipti iš jo“.³ Pranešimą apie Asistavimo paslaugą galima pateikti keliais būdais: perkant bilietą internetu www.ltglink.lt tinklalapyje (tik užsisakant Asistavimo paslaugą vietiniuose maršrutuose); telefonu +370 700 55111; Vilniaus, Kauno, Klaipėdos bei Šiaulių geležinkelių stočių informacijos centruose; elektroniniu paštu mobilumas@ltglink.lt.

Bendrovė nurodė: „Praktikoje, tais atvejais, kai riedmuo yra nepritaikytas asmenims su judėjimo negalia, LTG Link, gavusi išankstinę informaciją dėl pagalbos (asistavimo paslaugos) suteikimo keliaujančiam asmeniui su individualiais poreikiais, vertina galimybę pakeisti maršrute

² [Vietinio susisiekimo traukiniais taisyklės | LTG Link](#)

³ [Asistavimo paslauga kelionėje traukiniu | LTG Link](#)

numatytą riedmenį į judėjimo negaliai pritaikytą arba pasiūlyti alternatyvų sprendimą, atsižvelgiant į konkretų atvejį (pvz. tam tikrais individualiais atvejais su lydinčio asmens, ar palydovo pagalba, keleivis galėtų vykti ir nepritaikytu traukiniu, tačiau teikiant pagalbą įlipant, išlipant, kelionės metu). Tokiu būdu siekiama suteikti keleiviui su individualiais poreikiais kuo platesnį paslaugų prieinamumą, laikantis aukščiau minėtų teisės aktų nuostatų. Jeigu pritaikytas riedmuo ar alternatyvus sprendimas nėra galimas, keleivis apie tai yra informuojamas iš anksto, jam siūloma alternatyvi transporto galimybė – reisai kitu laiku, kuriuose važiuoja judėjimo negaliai pritaikyti riedmenys, jeigu yra tokia galimybė.“

Apibendrinant pažymėtina, kad šiuo metu UAB „LTG Link“ traukiniai yra eksploatuojami laikantis galiojančių techninių reikalavimų.

Atsižvelgiant į tyrimo metu nustatytas aplinkybes ir galiojantį teisinį reglamentavimą, darytina išvada, kad maršruto Vilnius–Turmantas atkarpoje Naujoji Vilnia–Pabradė eksploatuojami traukiniai atitinka galiojančius techninius reikalavimus, nustatytus Komisijos reglamente (ES) Nr. 1300/2014, o esami riedmenys neprivalo būti nedelsiant visiškai pritaikyti asmenims su negalia – prieinamumo kliūtys pagal teisės aktus turi būti šalinamos palaipsniui, įgyvendinant nacionalinius planus. Taip pat tyrimo metu nustatyta, kad UAB „LTG Link“ teikia nemokamą asistavimo paslaugą asmenims su negalia bei planuoja riedmenų parko atnaujinimą, kuris ateityje užtikrins didesnę paslaugų prieinamumą. Tyrimo metu nustatyta, kad Pareiškėja nesikreipė į paslaugos teikėją iš anksto dėl pagalbos keliaujant pageidaujama maršrutu ir laiku.

Remiantis nustatytomis aplinkybėmis, akivaizdu, kad asmenys su negalia gali susidurti su iššūkiais norėdami pasinaudoti galimybėmis keliauti traukiniais, tačiau remiantis galiojančiu teisiniu reglamentavimu, nėra pagrindo teigti, kad UAB „LTG Link“, teikdama paslaugas asmenims su negalia, netinkamai vykdydama Lygių galimybių įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 1 punkte įtvirtintą pareigą teikiant paslaugas visiems vartotojams sudaryti vienodas sąlygas gauti tokius pačius gaminius, prekes ir paslaugas, nepaisant *inter alia* negalios.

Kartu pažymėtina, jog pagal Lygių galimybių įstatymo 17 straipsnio 2 dalį, lygių galimybių kontrolierius, be kita ko, teikia išvadas ir rekomendacijas bet kokiais su diskriminacija susijusiais klausimais dėl šio įstatymo įgyvendinimo, taip pat pasiūlymus valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms dėl lygių teisių įgyvendinimo politikos prioritetų. Įvertinus šio tyrimo metu gautą medžiagą, UAB „LTG Link“ rekomenduojama tęsti inicijuotus veiksmus gerinant prieinamumą asmenims su

negalia ir ieškoti sprendimų, kad naudodamiesi traukiniais asmenys su negalia jaustųsi saugiai ir šios kelionės nekeltų didelių iššūkių, ieškoti sprendimų, kaip užtikrinti prieinamumą, atsižvelgiant į asmenų su negalia įvairovę. Rekomenduojama, kiek tai leidžia techninės ir finansinės galimybės, spartinti riedmenų atnaujinimą ir dažninti pritaikytų traukinių kursavimą. Rekomenduojama kiekvienoje traukinių stotyje aiškiai matomoje vietoje pateikti informaciją, kaip užsisakyti asistavimo paslaugą asmenims su negalia, kuriems savarankiškai keliauti traukiniais gali kilti iššūkių.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, ir vadovaudamasi lygių galimybių įstatymo 14 straipsniu, 16 straipsniu bei 29 straipsnio 2 dalies 5 punktu,

lygių galimybių kontrolierė

n u s p r e n d ž i a :

1. Pripažinti skundą nepagrįstu, nenustačius Lygių galimybių įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 1 punkto pažeidimo.
2. Su sprendimu supažindinti Pareiškėją ir UAB „LTG Link“.
3. Įpareigoti UAB „LTG Link“ išnagrinėti šį sprendimą ir apie nagrinėjimo rezultatus bei sprendimo vykdymą informuoti Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybą per 30 dienų nuo sprendimo gavimo dienos.

Sprendimas per 1 (vieną) mėnesį nuo jo gavimo dienos gali būti skundžiamas Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka arba Lietuvos administracinių ginčų komisijai (Vilniaus g. 27, 01402 Vilnius) Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatyme nustatyta tvarka.

Lygių galimybių kontrolierė

Birutė Sabatauskaitė